

POLITISK HANDLINGSPLAN FRA CWPHARMA PROJEKTET

Dette er et resume af den politiske handlingsplan, som er udformet som en del af det tre-årige CWPharma-projekt (Clear Waters from Pharmaceuticals). Projektet er finansieret af EU's Interreg - Baltic Sea program. Formålet med CWPharma projektet var at give politiske beslutningstagere, myndigheder og kommuner både værktøjer og anbefalinger, til at reducere udledning af medicinrester (også kaldet aktive farmaceutiske produkter eller på engelsk: Active Pharmaceutical Ingredients "API") i Østersøområdet. CWPharma projektet havde fokus på at øge viden og opmærksomhed hos politiske beslutningstagere og myndigheder omkring de miljømæssige risici fra API stofferne, undersøge effekterne af forskellige muligheder for at reducere emissionen og endelig på basis af projektets resultater, at foreslå konkrete politiske handlinger for at reducere API-emissioner til miljøet i Østersøen.

CWPharma projektet gennemførte omhyggelige undersøgelser af API-udledning til Østersøen fra en række særligt udvalgte områder i samarbejde med partnere fra syv lande i Østersøregionen: Danmark, Estland, Finland, Tyskland, Litauen, Polen og Sverige. Muligheder for fjernelse af API'er med metoder til avanceret spildevandsrensning blev afprøvet både i fuld skala test og med pilot forsøg. Udover avanceret spildevandsrensning, blev andre muligheder for at reducere udledningen af API stoffer analyseret. Det var for eksempel forbedret indsamling og bortskaffelse af ubrugte medikamenter og udbygning af kloakering. De forskellige muligheder blev beregnet i en matematisk model. Både som enkeltstående og som kombinerede effekter. På den måde kunne man synliggøre og vurdere effekterne på API-udledningerne i Østersøen. Selvom avanceret spildevandsrensning spiller en helt central rolle, hvis man vil opnå væsentlige reduktioner, så kunne det også konkluderes, at en vifte af forskellige foranstaltninger bør tages i anvendelse for at mindske API-udledningen til Østersøen.

Dette resume fremhæver de vigtigste politiske anbefalinger afledt af CWPharma-projektet. De er systematiseret i tre grupper. Som hver er rettet mod en målrettet implementering af bestemte aktører. Mere udførlig information er tilgængelig i rapporterne på projekts hjemmeside (<https://www.cwpharma.fi/en-US/Publications>).

Oplysningsaktiviteter for at undgå API-udledning i miljøet

For at mindske og i sidste ende helt undgå API-udledning i Østersøen, må den miljømæssige bevidsthed øges indenfor sundhedssektoren og i befolkningen generelt. Alle Østersølande bør have et retursystem for ubrugt medicin uanset om det er til menneske- eller veterinærbrug. Gennem landsdækkende oplysningskampagner skal alle forbrugere - og specielt læger, apotekere, dyrlæger og landmænd informeres om de negative effekter af medicinrester i miljøet. Disse kampagner skal foretages mindst hvert år de næste fem år, hvorefter effekten af oplysningskampagnerne evalueres. Disse emner bør også indgå i uddannelserne for disse erhvervsområder.

Det er også væsentligt med en reduktion i udledningen af API fra sektorer, der bruger medicin i større mængder. Gårde med store husdysbesætninger, hospitaler, lægeklinikker, plejehjem og andre sundhedsinstitutioner bør ved lov være pålagt at indsamle deres medicinaffald og sende det direkte til affaldsforbrændingsanlæg for at undgå at udlede emissioner i vandkredsløbet.

Tekniske foranstaltninger for at minimere API-udledning i miljøet

De offentlige spildevandsrensingsanlæg er væsentlige kilder for udledning af API stoffer og API-metabolitter til vandmiljøet. De spiller en helt afgørende rolle i strategier for reduktion af udledningerne. Visse API'er kan fjernes med konventionel spildevandsrensning. Men de resterende forbindelser udgør stadig en betydelig risiko for vandøkosystemerne, som man kun kan tage hånd om ved at bruge avanceret spildevandsrensning.

Ikke desto mindre overholder adskillige lande rundt om Østersøen end ikke kravene om konventionelrensning i det nuværende EU-direktiv for spildevandsrensning (UWWTD (European Union Urban Waste Water Treatment Directive)). Derfor er det første skridt til at mindske udledning af API'er til Østersøen, at alle lande omkring Østersøen overholder både det nuværende EU Direktiv (ikke senere end 2022) og det reviderede Direktiv, når det offentliggøres. Parallelt hermed bør alle offentlige renseanlæg, der er større end 250 000 PE (person enheder) udstyres med en relevant målrettet vandrenseteknologi, der kan fjerne API'er og andre miljømæssige farlige produkter senest i perioden fra 2025 – 2030. Derudover bør alle spildevandsrensingsanlæg over 50 000 PE rense for API'er senest i perioden fra 2035 – 2040.

Alle Østersølande bør etablere nationale vidensplatforme, hvor man deler tekniske oplysninger om API-fjernelse og kan fremskynde implementeringen af spildevandsrensning og opgradueringer af eksisterende renseanlæg til at fjerne API stoffer. I CWPharma-rapporterne (som er tilgængelige på projektets hjemmeside) kan man finde relevante oplysninger og vejledning i beslutnings- og implementeringsprocessen om avanceret spildevandsrensning og spildevandsrensning i øvrigt.

Optimering af viden om emissioner, miljøkoncentrationer og økotoksicitet fra API'er

Farmaceutiske produktionsanlæg bør pålægges miljøtilladelser, der gør det obligatorisk at anlæggene beregner deres API-udledning, påvirkningen på de spildevandsrensingsanlæg de udleder til, samt påvirkningen af overfladevand. I visse tilfælde bør disse krav suppleres yderligere med særlige aftaleforhold og forpligtelser. API'er, der udgør miljømæssige risici, bør inkluderes i løbende miljømæssige overvågningsprogrammer administreret af nationale eller regionale myndigheder for at optimere viden og håndtere risici. Hvis API-koncentrationer overskrider toksikologiske risikogrænser, bør operatører på spildevandsrensings- og farmaceutiske anlæg påkræves at overvåge deres emissioner for at sikre passende teknologiske foranstaltninger og andre handlinger, der reducerer udledningerne.

Endelig kan man opnå en større viden om de API'er, der endnu ikke er analyseret grundigt og desuden opnå mere viden om API'ers effekt på økosystemet. Fremtidig finansiering til EU- og nationale projekter bør fokusere på: a) Den videre udvikling af analytiske metoder for API-påvisning, især i forhold til metabolitter, hormoner og antibiotika, med prioritering af de stoffer som indtil videre er sparsomt undersøgte. b) Mere omfattende screenings- og monitoringsundersøgelser for at give et repræsentativt overblik over API-koncentrationer i miljøet. c) Vurdering af de økologiske risici af et mix af API stoffer, ved at tilvejebringe flere økotoksikologiske data på individuelle substanser og om blandingstoksicitet.